

คุณลักษณะการเป็นผู้บริหารมืออาชีพในการบริหารงานสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1

รุ่งฤทัย เชียงทา¹ ชนมณี ศิลาบุญกิจ²

วันที่รับบทความ: 16 มกราคม 2567

วันแก้ไขบทความ: 30 มกราคม 2567

วันที่ตอบรับบทความ: 6 กุมภาพันธ์ 2567

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณลักษณะการเป็นผู้บริหารมืออาชีพในการบริหารงานสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 และเปรียบเทียบคุณลักษณะการเป็นผู้บริหารมืออาชีพในการบริหารงานสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 จำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 333 คน เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.80-1.00 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.98 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว และการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ ผลการวิจัย พบว่า (1) คุณลักษณะการเป็นผู้บริหารมืออาชีพในการบริหารงานสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด (2) ครูที่มีวุฒิการศึกษาและประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะการเป็นผู้บริหารมืออาชีพในการบริหารงานสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน และ (3) ครูที่มีขนาดสถานศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะการเป็นผู้บริหารมืออาชีพในการบริหารงานสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: คุณลักษณะของผู้บริหาร; ผู้บริหารมืออาชีพ; การบริหารงานสถานศึกษา

ประเภทบทความ: บทความวิจัย

¹หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง

แขวงหัวหมาก เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร 10240, ประเทศไทย

ผู้รับผิดชอบบทความ อีเมล: rungroethai@gmail.com

²คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

Characteristics of Professional Administrator in School Administration Under Samutprakan Primary Educational Service Area Office 1

Rungroethai Chiangtha¹ Chonmanee Silanookit²

Received: January 16, 2024

Revised: January 30, 2024

Accepted: February 6, 2024

Abstract

This research article aims to study the characteristics of professional administrator in school administration under Samutprakan Primary Educational Service Area Office 1; and compares the characteristics of professional administrator in school administration as classified by the demographical characteristics of educational qualifications, work experience and school size. The samples used in the research were 333 teachers under Samutprakan Primary Educational Service Area Office 1 in the academic year 2023. The research instrument was a 5-point rating scale questionnaire with the Item-Objective Congruence between 0.80-1.00 and reliability of the questionnaire in question stood at 0.98. The statistics used in data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation, *t*-test, One-Way ANOVA and Scheffé's multiple comparison method. Findings are as follows: (1) The characteristics of professional administrator in school administration under Samutprakan Primary Educational Service Area Office 1 overall and for all aspects were expressed at the highest level. (2) Teachers who differed in educational qualifications and work experience did not exhibited concomitant differences in their opinions of characteristics of professional administrator in school administration overall and for all aspects. (3) Teachers who taught at schools of different sizes displayed corresponding differences in their opinions of characteristics of professional administrator in school administration overall and for all aspects at the statistically significant level of .05.

Keywords: Administrator Characteristics; Professional Administrator; School Administration

Type of Article: Research Article

¹Master of Education Program in Educational Administration, Ramkhamhaeng University
Huamark, Bangkok, Bangkok 10240, Thailand
Corresponding Author Email: rungroethai@gmail.com

²Faculty of Education, Ramkhamhaeng University

บทนำ

ในโลกศตวรรษที่ 21 เป็นความท้าทายที่กดดันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นภายนอก ได้แก่ อิทธิพลของการเปลี่ยนแปลงทางด้านต่าง ๆ เช่น เศรษฐกิจและสังคมโลก เป็นต้น จึงส่งผลต่อการเกิดการติดขัดของประเทศไทยได้ ปานกลาง ซึ่งทางด้านการศึกษาก็ตามในระดับในแผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2560-2579) เกี่ยวกับปัญหาการศึกษาที่พบปัญหาหลายอย่าง โดยเริ่มตั้งแต่ปัญหาส่วนใหญ่ในเรื่องคุณภาพของคนไทย ปัญหาคุณภาพการจัดการศึกษาในทุกช่วงวัย จุดอ่อนในระบบการศึกษาไทย จุดอ่อนด้านการพัฒนาบุคลากรทางด้านต่าง ๆ เช่น ด้านภาษาอังกฤษ ด้านวิทยาศาสตร์ ด้านการบริหารจัดการศึกษา และด้านนวัตกรรม เทคโนโลยีสารสนเทศ ในแต่ละสถานศึกษาที่ยังมีความไม่เหมาะสม พบข้อบกพร่องในเรื่องของความคล่องตัว ความเหลื่อมล้ำในด้านความเสมอภาคและด้านโอกาสทางการศึกษา รวมทั้งปัญหาทางด้านคุณธรรมและจริยธรรมที่ส่งผลกระทบต่อระบบการศึกษาในประเทศไทย ที่ต้องมีการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้ตอบสนองต่อความท้าทายในยุคปัจจุบัน ดังนั้น จึงมีความจำเป็นที่ประเทศไทยต้องปฏิรูปการศึกษา เพื่อให้ระบบการศึกษาไทยเป็นกลไกหลักที่สำคัญในการขับเคลื่อนประเทศไทยตามกรอบภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 กรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี และตามกรอบทิศทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เพื่อให้สามารถพัฒนาประเทศไทยไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560, หน้า 4)

ผู้บริหารมืออาชีพต้องมีคุณลักษณะและขีดความสามารถที่เหมาะสม มีภาวะผู้นำ มีวิสัยทัศน์ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกอย่างรอบด้านและรวดเร็ว มีความรู้ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพ มีความคิดสร้างสรรค์ในการบริหารงานบุคลากรและสถานศึกษา ส่งเสริมสนับสนุนร่วมคิดร่วมทำกระตุ้นให้เกิดความร่วมมือในการทำงานเป็นทีม เป็นผู้ให้คำปรึกษาและสามารถให้คำแนะนำกับบุคลากรในสถานศึกษาได้ รวมทั้งสามารถร่วมงานกับบุคลากรในและนอกสถานศึกษาหรือผู้ที่เกี่ยวข้องได้อย่างมีประสิทธิภาพ (กิตติพิชญ์ มั่งสุข, 2564) ผู้บริหารมืออาชีพ คือ ผู้บริหารที่มุ่งมั่นเสริมการพัฒนาในการบริหารจัดการและดำเนินการให้ผู้เรียนทุกคนได้เกิดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ มีความมุ่งมั่นในกระบวนการจัดการศึกษาที่มีความสมบูรณ์ เพื่อให้เกิดผลลัพธ์กับผู้เรียนทุกมิติ เกิดความเข้มแข็งกับชุมชน เพื่อเป็นชุมชนที่มีความสามารถในการพึ่งพาตัวเองได้ นำไปสู่ความเป็นสถานศึกษาสมบูรณ์ คือ สถานศึกษาที่มีสภาพแวดล้อมน่าอยู่น่าอยู่ น่าเรียน โดยมีกระบวนการเรียนรู้ การบริหารจัดการที่มีความสอดคล้องและเชื่อมโยงกับสภาพความเป็นจริง ทำให้ผู้เรียนเป็นผู้มีคุณภาพในลักษณะเก่ง ดี มีความสุข ทำให้ผู้สอนเป็นผู้มีคุณภาพ มีความสุขในงาน และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ นำไปสู่การสร้างสถาบันการศึกษาและชุมชนที่มีคุณภาพ ผู้บริหารต้องมีความเป็นนักบริหารจัดการ มีภาวะผู้นำทางการศึกษามีความเป็นผู้มีความรู้ความสามารถทางวิชาการ มีความเข้าใจในเรื่องของการปฏิรูปการศึกษา มีความรู้ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ มีความสัมพันธ์อันดีกับชุมชนและสังคม และยังต้องมีคุณลักษณะส่วนบุคคล อันได้แก่ เป็นผู้ที่มีวิสัยทัศน์ เป็นผู้ที่มีความสามารถในการแสวงหาแหล่งเงินทุน บริหารงบประมาณให้มีประสิทธิภาพ มีคุณธรรมและจริยธรรม มีจิตสำนึกที่ดีต่อการอนุรักษ์ศิลปและวัฒนธรรมไทย และต้องเป็นผู้มีบุคลิกภาพที่ดี ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีคุณลักษณะต่าง ๆ ที่กล่าวนั้น ซึ่งถือเป็นคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพที่จะนำพาการบริหารสถานศึกษาประสบความสำเร็จ บรรลุเป้าหมายตามนโยบายการปฏิรูปการศึกษา (กฤษณพงษ์ ศรีทรัพย์, 2565, หน้า 2)

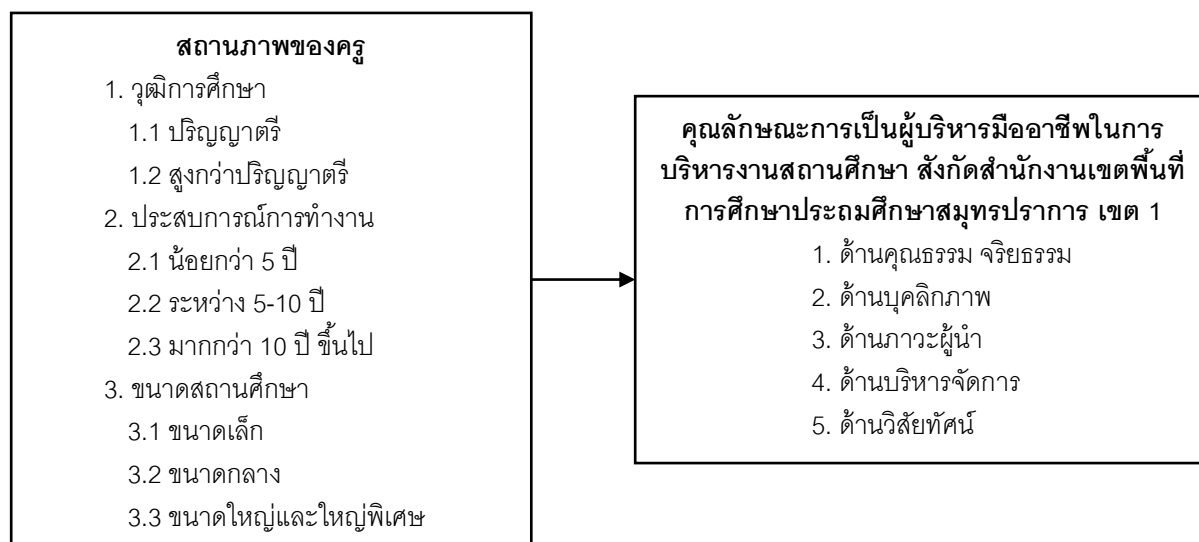
จากความเป็นมาและความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 1 จึงมีความสนใจที่จะศึกษาความคิดเห็นของครูที่มีต่อคุณลักษณะการเป็นผู้บริหารมืออาชีพในการบริหารงานสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 เพื่อเป็นข้อมูลและแนวทางนำเสนอให้ผู้บริหารสถานศึกษาพร้อมทั้งผู้ที่เกี่ยวข้องได้นำไปใช้ในการพัฒนาในเรื่องการพัฒนาคุณลักษณะการเป็นผู้บริหารสถานศึกษาให้เป็นมืออาชีพ เพื่อที่จะบริหารจัดการงานในสถานศึกษาให้มีความทำงานที่มีคุณภาพ มีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผล อีกทั้งยังเป็นการเสริมสร้างองค์ความรู้ ความสามารถ และเกิดความเข้าใจต่อผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษาได้ปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มศักยภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาคุณลักษณะการเป็นผู้บริหารมืออาชีพในการบริหารงานสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1
2. เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะการเป็นผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 จำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดสถานศึกษา

กรอบแนวความคิดในการวิจัย

การวิจัยเรื่อง คุณลักษณะการเป็นผู้บริหารมืออาชีพในการบริหารงานสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ได้อาศัยการสังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพของ นิศากร กองอุดม (2562), เลิศณรงค์ นามวงศ์ชัย (2562), วรรณพงษ์ พบกลาง (2562), วาสนา ไชยศาสตร์, พนายุทธ เขยบาล และพงษ์นิมิตร พงษ์ภิญโญ (2562), อัมราภรณ์ เดือนจำรูญ (2562), กุลจิรา รักชนคร (2563), วรุฒ นมัสสิลา (2563), กิตติพิชญ์ มั่งสุข (2564), จูฑานันท์ เตจจา และเกสิณี ชิวปรีชา (2564), ปองศา พูนชู และสัจจวรรณ ทรรพวุธ (2564), วงศ์วะลี ยิ่งยืน (2564), กฤษณพงษ์ ศรีทรัพย์ (2565), สิทธิณี ประภัสร์, อำนาจ บุญประเสริฐ และพจนีย์ มั่งคั่ง (2565), Astereki, Mehrdad, and Ghobadiyan (2021) สรุปได้ว่า คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ หมายถึง การแสดงออกและปฏิบัติตนได้อย่างเหมาะสมทั้งด้านความรู้ ความสามารถและทักษะในการบริหารงานสถานศึกษา เพื่อให้สถานศึกษาบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้ (1) ด้านคุณธรรม จริยธรรม (2) ด้านบุคลิกภาพ (3) ด้านภาวะผู้นำ (4) ด้านบริหารจัดการ และ (5) ด้านวิสัยทัศน์ ทั้งนี้ จากการสังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยสามารถตั้งสมมุติฐานได้ว่า ครูที่มีวุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดสถานศึกษา ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพในการบริหารงานสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 แตกต่างกัน และผู้วิจัยกำหนดเป็นกรอบแนวความคิดในการวิจัย ดังแสดงในภาพ 1

ภาพ 1 กรอบแนวความคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง คุณลักษณะการเป็นผู้บริหารมืออาชีพในการบริหารงานสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาดังนี้

1. ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับคุณลักษณะการเป็นผู้บริหารมืออาชีพ ด้วยการสังเคราะห์จากแนวคิดของผู้ที่ได้ทำการศึกษาวิจัยไว้แล้ว แล้วสรุปได้คุณลักษณะการเป็นผู้บริหารมืออาชีพในการบริหารงานสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 และศึกษาความคิดเห็นจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสถานะภาพของครู

2. สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และตรวจสอบความสอดคล้องเชิงเนื้อหา (Index of Item-Objective Congruence--IOC) ได้ค่าความสอดคล้องระหว่าง 0.80-1.00 และได้นำไปทดลองใช้ พบว่า มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.98

3. เก็บรวบรวมข้อมูลจากครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ปีการศึกษา 2566 รวมทั้งสิ้น 2,077 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จากการเปิดตารางของ Cohen, Manion, and Morrison (2018) จำนวน 333 คน และทำการสุ่มตัวอย่างด้วยการแบ่งแบบชั้นภูมิ (stratified random sampling) โดยใช้โรงเรียนเป็นชั้นภูมิ

4. วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปตามลักษณะของข้อมูล ดังนี้

4.1 ข้อมูลสถานภาพของครู มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (check list) วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ (frequency) และค่าร้อยละ (percentage)

4.2 ข้อมูลคุณลักษณะการเป็นผู้บริหารมืออาชีพในการบริหารงานสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย (mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) เป็นแบบจำแนกความหมาย 5 ระดับ (semantic differential) เป็นรายข้อและรายด้าน โดยยึดเกณฑ์ของ บุญชม ศรีสะอาด (2560) ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง คุณลักษณะการเป็นผู้บริหารมืออาชีพอยู่ในระดับมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง คุณลักษณะการเป็นผู้บริหารมืออาชีพอยู่ในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง คุณลักษณะการเป็นผู้บริหารมืออาชีพอยู่ในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง คุณลักษณะการเป็นผู้บริหารมืออาชีพอยู่ในระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง คุณลักษณะการเป็นผู้บริหารมืออาชีพอยู่ในระดับน้อยที่สุด

4.3 วิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อระดับคุณลักษณะการเป็นผู้บริหารมืออาชีพในการบริหารงานสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 จำแนกตามวุฒิการศึกษา ด้วยการทดสอบ *t*-test แบบ Independent

4.4 วิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อระดับคุณลักษณะการเป็นผู้บริหารมืออาชีพในการบริหารงานสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานและขนาดสถานศึกษา ด้วยการทดสอบ *F*-test โดยใช้สถิติการวิเคราะห์การแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยทางสถิติที่ .05 จะทำการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยวิธีการของเชฟเฟ

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย สถิติพื้นฐาน ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (frequency) ค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) และสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมุติฐานเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างด้วยการทดสอบ *t*-test แบบ Independent และการทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างให้ทำการทดสอบรายคู่ตามวิธีการของเชฟเฟ

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง คุณลักษณะการเป็นผู้บริหารมืออาชีพในการบริหารงานสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ได้ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. ผลวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของครูที่มีต่อคุณลักษณะการเป็นผู้บริหารมืออาชีพในการบริหารงานสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 (ดูตาราง 1)

ตาราง 1

ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคุณลักษณะการเป็นผู้บริหารมืออาชีพในการบริหารงานสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้าน

(n = 333)

คุณลักษณะการเป็นผู้บริหารมืออาชีพ	ระดับความคิดเห็นของครู		
	$\bar{X}$	SD	ระดับ
1. ด้านคุณธรรม จริยธรรม	4.55	0.36	มากที่สุด
2. ด้านบุคลิกภาพ	4.55	0.37	มากที่สุด
3. ด้านภาวะผู้นำ	4.54	0.38	มากที่สุด
4. ด้านบริหารจัดการ	4.53	0.39	มากที่สุด
5. ด้านวิสัยทัศน์	4.54	0.38	มากที่สุด
รวม	4.54	0.35	มากที่สุด

จากตาราง 1 พบว่า ความคิดเห็นของครูที่มีต่อคุณลักษณะการเป็นผู้บริหารมืออาชีพในการบริหารงานสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.54$, $SD = 0.35$) โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ($\bar{X} = 4.55$, $SD = 0.36$) ด้านบุคลิกภาพ ($\bar{X} = 4.55$, $SD = 0.37$) ด้านภาวะผู้นำ ($\bar{X} = 4.54$, $SD = 0.38$) ด้านวิสัยทัศน์ ($\bar{X} = 4.54$, $SD = 0.38$) และ ด้านบริหารจัดการ ($\bar{X} = 4.53$, $SD = 0.39$)

2. ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของครูต่อคุณลักษณะการเป็นผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 โดยจำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดสถานศึกษา

2.1 วิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อคุณลักษณะการเป็นผู้บริหารมืออาชีพ จำแนกตามวุฒิการศึกษา วิเคราะห์โดยการทดสอบค่าที (t-test) (ดูตาราง 2)

ตาราง 2

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อคุณลักษณะการเป็นผู้บริหารมืออาชีพ จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน

						(n = 333)
คุณลักษณะการเป็นผู้บริหารมืออาชีพ	วุฒิการศึกษา				t	Sig.
	ปริญญาตรี		สูงกว่าปริญญาตรี			
	(n = 252)		(n = 81)			
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD		
1. ด้านคุณธรรม จริยธรรม	4.55	0.37	4.53	0.33	0.356	0.722
2. ด้านบุคลิกภาพ	4.55	0.38	4.55	0.32	0.009	0.993
3. ด้านภาวะผู้นำ	4.55	0.39	4.52	0.36	0.495	0.621
4. ด้านบริหารจัดการ	4.54	0.39	4.52	0.37	0.276	0.783
5. ด้านวิสัยทัศน์	4.54	0.38	4.54	0.36	-0.016	0.987
รวม	4.55	0.36	4.54	0.32	0.242	0.809

จากตาราง 2 พบว่า ครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะการเป็นผู้บริหารมืออาชีพในการบริหารงานสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 วิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อคุณลักษณะการเป็นผู้บริหารมืออาชีพ จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน และขนาดสถานศึกษา โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทำการเปรียบเทียบรายคู่ตามวิธีของเชฟเฟ (ดูตาราง 3 ถึงตาราง 5)

ตาราง 3

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อคุณลักษณะการเป็นผู้บริหารมืออาชีพ จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยภาพรวมและรายด้าน

							(n = 333)	
คุณลักษณะการเป็นผู้บริหารมืออาชีพ	ประสบการณ์การทำงาน						F	Sig.
	น้อยกว่า 5 ปี		ระหว่าง 5-10 ปี		มากกว่า 10 ปีขึ้นไป			
	(n = 84)		(n = 141)		(n = 108)			
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD		
1. ด้านคุณธรรม จริยธรรม	4.52	0.40	4.54	0.35	4.59	0.30	1.077	0.342
2. ด้านบุคลิกภาพ	4.52	0.42	4.55	0.37	4.59	0.32	0.808	0.447
3. ด้านภาวะผู้นำ	4.49	0.44	4.55	0.37	4.57	0.35	1.037	0.356
4. ด้านบริหารจัดการ	4.48	0.41	4.53	0.39	4.58	0.36	1.384	0.252
5. ด้านวิสัยทัศน์	4.51	0.41	4.55	0.38	4.56	0.36	0.434	0.648
รวม	4.51	0.39	4.54	0.34	4.58	0.31	1.031	0.358

จากตาราง 3 พบว่า ครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะการเป็นผู้บริหารมืออาชีพในการบริหารงานสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 4

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อคุณลักษณะการเป็นผู้บริหารมืออาชีพ จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน

								(n = 333)
คุณลักษณะการเป็นผู้บริหารมืออาชีพ	ขนาดสถานศึกษา						F	Sig.
	ขนาดเล็ก		ขนาดกลาง		ขนาดใหญ่และใหญ่พิเศษ			
	(n = 30)		(n = 70)		(n = 233)			
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD		
1. ด้านคุณธรรม จริยธรรม	4.34	0.45	4.41	0.31	4.62	0.34	15.720*	0.000
2. ด้านบุคลิกภาพ	4.38	0.51	4.44	0.29	4.61	0.35	9.759*	0.000
3. ด้านภาวะผู้นำ	4.37	0.53	4.47	0.29	4.59	0.38	5.899*	0.003
4. ด้านบริหารจัดการ	4.32	0.49	4.44	0.31	4.59	0.38	9.340*	0.000
5. ด้านวิสัยทัศน์	4.35	0.48	4.45	0.31	4.60	0.37	8.870*	0.000
รวม	4.35	0.47	4.44	0.27	4.60	0.34	11.120*	0.000

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 4 พบว่า ครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะการเป็นผู้บริหารมืออาชีพในการบริหารงานสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยวิธีการของเชฟเฟ

ตาราง 5

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นรายคู่ของครูที่มีต่อคุณลักษณะการเป็นผู้บริหารมืออาชีพ จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวม

(n = 333)

ขนาดสถานศึกษา	ขนาดเล็ก			ขนาดใหญ่และ ใหญ่พิเศษ
	$\bar{X}$	4.35	4.44	4.60
1. ขนาดเล็ก	4.35			*
2. ขนาดกลาง	4.44			*
3. ขนาดใหญ่และใหญ่พิเศษ	4.60			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 5 พบว่า ครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ที่มีขนาดเล็กและขนาดกลาง มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะการเป็นผู้บริหารมืออาชีพในการบริหารงานสถานศึกษาโดยรวม แตกต่างกับขนาดใหญ่และใหญ่พิเศษอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นไม่พบความแตกต่าง

การอภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง คุณลักษณะการเป็นผู้บริหารมืออาชีพในการบริหารงานสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 มีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

1. คุณลักษณะการเป็นผู้บริหารมืออาชีพในการบริหารงานสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ได้รับการพัฒนาจากการอบรมข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาก่อนแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นผู้ที่มีความสามารถในการบริหารจัดการโดยใช้ความรู้ ความสามารถ โดยเฉพาะความสามารถในด้านภาวะผู้นำที่จะนำพาองค์กรให้บรรลุตามเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ร่วมกัน มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลในการพัฒนาองค์กร สามารถมองเห็นภาพอนาคตและคาดคะเนเกี่ยวกับสิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคตเพื่อที่จะจัดการกับปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นให้ผ่านพ้นไปได้ด้วยดี อีกทั้งยังต้องมีคุณธรรม จริยธรรม เพื่อเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจภายในองค์กร รวมไปถึงการมีบุคลิกภาพที่ดี น่าเคารพนับถืออีกด้วย สอดคล้องกับ อัมราภรณ์ เดือนจำรูญ (2562) ที่พบว่า คุณลักษณะความเป็นมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับ วงศ์วุฒิ ยั่งยืน (2564) ที่พบว่า คุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพ ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับ คมสันต์ วงษ์ชาติ (2561) ที่พบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพตามความคิดเห็นของครูผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

2. ครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะการเป็นผู้บริหารมืออาชีพในการบริหารงานสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษา มีภาวะผู้นำ สามารถใช้ความรู้ และทักษะในการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยการปฏิบัติตามวิสัยทัศน์ที่กำหนดได้ไว้ อีกทั้งยังเป็นผู้ที่มีบุคลิกภาพที่ดีและยึดหลักคุณธรรม จริยธรรมในการปฏิบัติงาน ส่งเสริมให้ครูได้รับการอบรมพัฒนาตนเองเพื่อให้มีความก้าวหน้าทางวิชาชีพจึงทำให้ครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะการเป็นผู้บริหารมืออาชีพที่ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ วรรณษา ท่วมศิริ (2561) ที่พบว่า ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

3. ครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะการเป็นผู้บริหารมืออาชีพในการบริหารงานสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษามีการมอบหมายภาระงานต่าง ๆ ให้ครูได้ทำทลายความสามารถของตนเอง ผ่านการลงมือปฏิบัติ เพื่อให้ครูได้เกิดความคิดสร้างสรรค์ในการปฏิบัติงานตามความถนัดและความสามารถของตนเอง ทำให้ครูได้รับประสบการณ์จากการทำงานที่ต่างกัน จึงมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะการเป็นผู้บริหารมืออาชีพไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ วรรณษา ท่วมศิริ (2561) ที่พบว่า ครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ สุภาวดี พรหมทะสาร (2561) ที่พบว่า ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพตามทัศนะของครูผู้สอนโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการศึกษาเทศบาลมหาสารคามทั้งโดยรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ กฤษณพงษ์ ศรีทรัพย์ (2565) ที่พบว่า

คุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ในการบริหารของของผู้บริหารสถานศึกษา ไม่แตกต่างกัน

4. ครูที่มีขนาดสถานศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะการเป็นผู้บริหารมืออาชีพในการบริหารงานสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาที่บริหารสถานศึกษาที่มีขนาดใหญ่และใหญ่พิเศษมีการพัฒนาและส่งเสริมครูให้ได้รับการอบรม พัฒนา ส่งเสริม สนับสนุนอย่างไม่ทั่วถึงเนื่องจากมีจำนวนครูและบุคลากรที่ค่อนข้างมาก ซึ่งแตกต่างกับผู้บริหารสถานศึกษาที่บริหารสถานศึกษาที่มีขนาดเล็กและขนาดกลางที่มีจำนวนครูที่น้อยกว่าทำให้สามารถพัฒนา ส่งเสริม และสนับสนุนได้ทั่วถึง สอดคล้องกับ วงศ์วลี ยั่งยืน (2564) ได้ทำการวิจัยเรื่อง คุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 พบว่า ลักษณะผู้บริหารมืออาชีพตามความคิดเห็นของครู จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

1. ด้านคุณธรรม จริยธรรม ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาในเรื่องของการเป็นแบบอย่างที่ดีทั้งกาย วาจา ใจในการประพฤติและปฏิบัติตน และควรส่งเสริมสนับสนุนเรื่องความซื่อสัตย์สุจริตและปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพเป็นอย่างดี
2. ด้านบุคลิกภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาในเรื่องของความอ่อนน้อม ถ่อมตน สุภาพเรียบร้อย มีกิริยามารยาทที่ดี และควรส่งเสริมสนับสนุนในเรื่องความอ่อนโยนและความเป็นกัลยาณมิตรกับทุกคน
3. ด้านภาวะผู้นำ ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาในเรื่องของการมีปฏิภาณไหวพริบและความกล้าคิด กล้าตัดสินใจในการแก้ไขปัญหาด้วยความเชื่อมั่นในตนเอง และควรส่งเสริมสนับสนุนในเรื่องการสร้างความสัมพันธ์ในองค์กร ให้สามารถรวมพลังปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยความเต็มใจ
4. ด้านบริหารจัดการ ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาในเรื่องการกำหนดเป้าหมายที่มีชัดเจน สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง มีการวางแผนการดำเนินงานและวิธีการเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย และควรส่งเสริมสนับสนุนในเรื่องการมอบหมายงานตามความสามารถของครูและบุคลากร มีการกำหนดตำแหน่งสายงานการบังคับบัญชาได้อย่างเหมาะสม
5. ด้านวิสัยทัศน์ ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาในเรื่องการวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษาเพื่อนำมาใช้ในการวางแผนการพัฒนาผู้เรียน และควรส่งเสริมสนับสนุนการบูรณาการการทำงานร่วมกันภายในองค์กรและภายนอกองค์กรเพื่อให้ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมาย
6. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรดำเนินการพัฒนาและส่งเสริมเกี่ยวกับคุณลักษณะการเป็นผู้บริหารมืออาชีพในการบริหารงานสถานศึกษา เพื่อเป็นการพัฒนาผู้บริหารให้เป็นผู้บริหารมืออาชีพในการบริหารจัดการสถานศึกษาให้บรรลุตามเป้าหมายที่ได้ตั้งไว้ โดยผู้บริหารสามารถใช้ความรู้ ความสามารถที่มีในการพัฒนาสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล

เอกสารอ้างอิง

- กิตติพิชญ์ มั่งสุข. (2564). คุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพที่ส่งผลต่อสมรรถนะหลักของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 18 จังหวัดระยอง. *วารสารปัญญาภิวัฒน์*, 13(2), 236-250.
- กุลจิรา รักชนกร. (2563). การศึกษากรอบแนวคิดของผู้บริหารมืออาชีพยุคการศึกษา 4.0. *Journal of Modern Learning Development*, 5(4), 206-217.

- กฤษณพงษ์ ศรีทรัพย์. (2565). คุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- คมสันต์ วงษ์ชาลี. (2561). คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพตามความคิดเห็นของครูผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- จิตานันท์ เตจา และเกสณี ชิวปรีชา. (2564). คุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดสระบุรี. วารสารปรัชญาปริทรรศน์, 26(1), 213-221.
- นิศากร กองอุดม. (2562). ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพกับคุณภาพงานวิชาการตามความคิดเห็นของครูผู้สอนและผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 10). สุวีริยาสาส์น.
- ปองศา พูนชู และสจิวรรณ ทรรพสุ. (2564). คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาเอกชนในสังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสมุทรปราการ. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์, 7(2), 156-169.
- เลิศณรงค์ นามวงศ์ชัย. (2562). คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารมืออาชีพในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- วงศ์วะลี ยิ่งยืน. (2564). คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2. วารสารนวัตกรรมการศึกษาและการวิจัย, 5(1), 15-27.
- วรรณพงษ์ พบกกลาง. (2562). คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพตามทัศนะของครู โรงเรียนกลุ่มเกาะแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระยอง เขต 1. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วรรณษา ท้วมศิริ. (2561). ความเป็นผู้บริหารมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม ในบริบทการจัดการศึกษาของประชาคมอาเซียน. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- วรวิมล นมัสสิลา. (2563). การบริหารงานของผู้บริหารมืออาชีพในสถานศึกษาที่มีการปฏิบัติเป็นเลิศ: พนุกรณีศึกษา จังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- วาสนา ไชยศาสตร์, พนายุทธ เขยบาล และพงษ์นิมิตร พงษ์ภิญโญ. (2562). คุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดหนองคาย. วารสารบัณฑิตวิจัย, 10(2), 175-194.
- สิทธิณี ประภัสร์, อำนาง บุญประเสริฐ และพจนีย์ มั่งคั่ง. (2565). คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2. วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 19(86), 89-105.
- สุภาวดี พรหมทะสาร. (2561). คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพตามทัศนะของครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองมหาสารคาม. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579. ผู้แต่ง.
- อัมมารภรณ์ เดือนจำรูญ. (2562). คุณลักษณะความเป็นมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1. การศึกษาค้นคว้าอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

- Astereki, S., Mehrdad, H., & Ghobadiyan, M. (2021). *Components and characteristics of the professional competency model among educational administrators*. Retrieved from <https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1299175.pdf>
- Cohen, L., Manion, L., & Morrison, K. (2018). *Research methods in education* (8th ed.). Routledge.